

ДЕТСКА ГРАДИНА № 9 „ПЛАМЪЧЕ” – СО РАЙОН „ОВЧА КУПЕЛ”
гр. София – 1362, кв. Суходол, ул. „Овчо поле” № 16, тел.– 02/920 43 13
e-mail: cdg9_plama4e@abv.bg; www.dg-9.eu

УТВЪРЖДАВАМ:
МАРИАНА БЪЧВАРОВА
ДИРЕКТОР НА ДГ № 9 „ПЛАМЪЧЕ“

СЪГЛАСУВАЛ:
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ
МАРГАРИТА ЦВЕТАНОВА

**ПРОГРАМА
ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО
МЕЖДУ ДЕЦАТА В
ДГ № 9 „ПЛАМЪЧЕ“**

П Л А Н

ЗА РАБОТАТА НА КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ ЗА СПРАВЯНЕ С НАСИЛИЕТО МЕЖДУ ДЕЦАТА В ДЕТСКА ГРАДИНА № 9 „ПЛАМЪЧЕ“

по изпълнение на „Механизма за противодействие на училищния тормоз”,
съгласно заповед РД 09-611/18.05.2012 г. на министъра на МОН

СЪСТАВ НА КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ

1. Председател: Мариана Бъчварова - директор
2. Членове:
 - Красимира Кузманова - старши учител
 - Мелания Николова - старши учител
 - Десислава Борисова - учител ДГ

I. Цели:

1. Разработване и прилагане на цялостен подход за справяне с насилието между деца в ДГ, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна образователно-възпитателна среда.
2. Прилагане на стратегии за ограничаване на дезадаптивното поведение, включително изключването на всякакви форми на насилие и тормоз.

II. Задачи

1. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на насилието в ДГ.
2. Създаване на условия за превенция на всякакви форми на насилие.
3. Утвърждаване на позитивно поведение на игра и взаимно уважение в общуването между децата.

III. Общи положения

1. В ДГ № 9 „Пламъче” е създаден координационен съвет за справяне с насилието с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.
2. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.
3. Комплексът от превантивни мерки трябва да включва всички възможни аспекти и форми на тормоза, ясно да фокусира вниманието върху участието на всички групи и да се планира на три нива - група, детска градина, общност.
4. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата и поведение, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически форми.

IV. Заседания

1. Заседание на КС за определяне на правила и механизми за дейността и задълженията на членовете.

Срок: до 15 януари на текущата година
отг. председателя

2. Обсъждане на текущи въпроси и информация от учители в групи.

Срок: 15 февруари на текущата година
отг. КС

3. Участие в междуведомствените мултидисциплинарни екипи на местно ниво.

Срок - при необходимост отг. председателя

V. Дейности

Дейности на ниво група

1. Оформяне на кът в група с информация за деца и родители от ДГ - Права и задължения на родителите, правила на поведение на децата в групата.

Срок: до 20 януари на текущата година Отг.
Учители в група

2. Провеждане на час или ежедневни 5-минутки в групата за обсъждане на проблема с насилието, родителски срещи.

Срок: постоянен
Отг. Учители в група

3. Създаване на механизми за реагиране и изясняване на всеки случай на насилие.

Срок: 15.09. - 31.05. на текущата година
Отг. Учители в групи

Дейности на ниво детска градина

1. Водене на „Регистър“ за регистриране на подадените сигнали за случаи на насилие между децата.

Срок: целогодишен
Отг.: директор

2. Провеждане на индивидуални и групови консултации с деца жертва или извършители на насилие.

Срок: постоянен при нужда
Отг.: директор, учители

3. Дискутиране на реални казуси от живота в ДГ свързани с насилието между деца.

Срок: 15. септември -31. май

Отг. Учители, директор

Дейности на ниво общност /с родителите/

1. Поддържане на връзка с дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“ и Детска педагогическа стая в 6 РПУ

Срок: 15 септември-31 май

Отг.: КС, учители по групи. Директор

2. Изработване и разпространяване на флаери сред родителската общност с информация за начините за разпознаване на насилието сред децата.

Срок: 31 май на текущата година

Отг. КС

КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ

ЦЕЛ:

ДГ № 9 „Пламъче“ да се включи адекватно в Координационния механизъм за взаимодействие между различните институции, подписали Споразумение за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция. Повишаване сигурността на децата в ДГ № 9 „Пламъче“, двора и района около детската градина.

ЗАДАЧИ:

1. Да се създаде вътрешен механизъм за подаване и споделяне на информация в случаи на деца, жертви на или в риск от насилие.

2. Да се регламентират конкретните ангажименти на членовете на Комисията за превенция при идентифициране на случай или при възникване на кризисна ситуация.

3. Да се набележат подходящи мерки за предотвратяване на рисковите фактори за деца, застрашени от агресия и насилие.

ПРАВИЛА НА РАБОТА НА КОМИСИЯТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ

Разпределението на правата, задълженията, процедурите и подходите на участниците в КС е както следва:

1 .Комисията е в състав от:

Председател: Мариана Бъчварова - директор Членове:

Красимира Кузманова - старши учител

Мелания Николова - старши учител ДГ

Десислава Борисова - учител ДГ

2. Председателят отговаря за регулярните и инцидентни заседания на КС.

3. Членовете на КС следят за изпълнение на Плана за дейността през учебната година.

4. Основни принципи са координирането на действията на всички членове на КС и взаимното споделяне на пълната информация по отделните случаи.

5. По неясни или спорни въпроси КС да се обръща към Директора на детската градина.

6. За всеки случай се води документация, описваща интервенцията на ниво ДГ и последващите мерки за възстановяване и укрепване на физическото и психично здраве на детето,

жертва на или в риск от насилие.

7. Членовете на КС осъществяват дейността си според разпределението на конкретни ангажименти, описани в механизъм за действие.

Мерки за предотвратяване на рисковите фактори за насилие

1. Информирание на учителите, служителите и персонала на ДГ № 9 „Пламъче ”

- Видовете насилие;
- Как да бъде разпознаван съответния вид насилие;
- Кои са компетентните органи, които трябва да се уведомят при съмнение за насилие или наличие на такова, както и какви са отговорностите, ролята и правомощията на съответните институции за действие;
- Какви са целите и задачите на кризисната интервенция, кои са целевите групи;

2. Как следва да са действия от страна на персонала при работа с детето - жертва или извършител на насилието

- Наблюдаване и недопускане на прояви на агресия и насилие.
- Диагностика на агресивното поведение.
- Изграждане на умения за решаване на конфликти, водене на преговори и справяне със ситуации, свързани с агресивно поведение.
- Консултиране на нуждаещи се родители за справяне с прояви на агресивност у децата им.
- Формиране на асертивни себеутвърждаващи умения /да отстоявам себе си, да изразявам истинските си чувства и да зачитам чувствата на другите.
- Включване в алтернативни форми и модули на дейности над ДОС, празници, развлечения.

Механизъм за взаимодействие при сигнал за дете, жертва на насилие или в риск от насилие в ДГ № 9 „Пламъче”

Основният принцип е прилагането на цялостен образователно-възпитателен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на насилието и създаване на по-сигурна среда на взаимоотношения, обучение и игра в ДГ № 9 „Пламъче“.

1. Своевременно подаване на първоначална информация на:

- телефон 112;
- Началника на РУО на МОН - гр. София и директора на Дирекция „Образование“- СО;
- Отдел „Закрила на детето” към Дирекция „Социално подпомагане“

Срок: незабавно

Отг.: Директор, КС , учители по групи

2. Изясняване на обстоятелствата и фактите на възникналия инцидент.

Срок: незабавно

Отг.: Директор, КС , учители по групи

3. Установяване на състоянието на пострадалите и размера на настъпилите щети.

Срок: незабавно

Отговорник: Директор, учители, персонал КС,
компетентни органи

4. Уведомяване на родителите на децата.

Срок: незабавно

Отговорник: Директор, КС , учители по групи

5. Изготвяне и изпращане на доклад до Началника на РУО на МОН - град София за състоянието на пострадалите, размера на настъпилите щети и предприетите действия по уведомяване на родители и компетентните институции.

Срок: до 24 часа след изясняване на фактите

Отг.: Директор

ПРОЦЕДУРА ПРИ КРИЗИСНА ИНТЕРВЕНЦИЯ И НАЧИН НА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СИГНАЛ ЗА ДЕТЕ, ЖЕРТВА НА НАСИЛИЕ ИЛИ В РИСК ОТ НАСИЛИЕ

1. Запознаване на целия персонал на ДГ № 9 „Пламъче“ с:

- Видовете насилие;
- Как да бъде разпознаван съответния вид насилие;
- Кои са компетентните органи, които трябва да се уведомят при съмнение за насилие или наличие на такова, както и какви са отговорностите, ролята и правомощията на съответните институции за действие;
- Какви са целите и задачите на кризисната интервенция, кои са целевите групи;
- Какви следва да са действията от страна на персонала за работа с детето - жертва или извършител на насилието.

2. В случай на констатирано насилие или съмнение за такова над дете на територията на детската градина, директорът подава първоначална информация в РУ на МВР, в Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ и в РУО на МОН.

3. Определен е координационен съвет, който е огласен на общо събрание в ДГ и който изработи План за работа и в него са включени:

- Задълженията за действие и правилата за работа.
- Разработена е процедура, в която са посочени:
 - ✓ Редът и начина за сигнализиране на компетентните органи за предприемане на действия и мерки;
 - ✓ Като превантивна мярка се предприема проучване на проблемите на деца, живеещи в неблагоприятна среда;
 - ✓ Извършване на последващи действия, които се изразяват в предприемане на мерки за закрита на пострадалото дете и противодействие на проявите на насилие.

4. Със Заповед на Директора е утвърдена Програма за превенция на насилието в детска градина.

5. Регламентирани са действията, които се предприемат при различни случаи на упражнено насилие:

- Ако е член на колектива на ДГ
- От деца
- От други лица

6. С процедурата се запознава целия персонал - срещу подпис и се задължава да я спазва.

7. Процедурата се поставя на видно и достъпно за всички място.

8. Въвежда се Регистър за регистриране на получените сигнали и възникнали случаи.

Отговорен за водене на Регистъра и за неговото съхранение е директорът.

9. Директорът уведомява Координатора, определен от РУО на МОН за всеки получен сигнал или възникнал случай на дете в риск, жертва на насилие, в риск от насилие или при кризисна интервенция.

ДЕЙНОСТИ ЗА СПРАВЯНЕ С НАСИЛИЕТО

1. Дейности на ниво група

1.1. С цел създаване на пространство, в което се говори открито за насилието:

- Всеки учител в група използва фермите на груповата работа, дискусия, решаване на казус, споделяне на опит под формата на игра за разясняване на проблема за същността

и видовете насилие между децата;

- родителите се поканват за участие в тези ситуации - отворени врати, развлечения и др.

1.2. Учителите по групи провеждат перманентни разговори с родителите в индивидуални или групови срещи за това какво е насилие и какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия, дали той се чувства унижен или заплашен.

1.3. Всяка група заедно с учителите изработват общи правила на поведение в групата и детската градина.

1.4. Учителите, заедно с децата и родителите изработват процедура, описваща мерките в случай на нарушаване на правилата.

2. Дейности на ниво детска градина

Създаден е КС за справяне с насилието, който да изработи Програма за превенция на насилието, да планира, проследява и координира усилията за справяне с насилието.

КС за справяне с насилието, съгласувано с учителите единен механизъм с ясно разписани отговорности, за предотвратяване и реагиране при проява на насилие в ДГ № 9 „Пламъче“.

2.1. КС за справяне с насилието, съгласувано с учителите формулира общ ценности и правила, които стават част от политиката на ДГ № 9 „Пламъче“.

2.2. Старшите учители предлагат на ръководството мерки и изработват процедура за усъвършенстване на системата на дежурство с оглед на това да бъдат обхванати местата в ДГ или двора на ДГ № 9 „Пламъче“, където при етапа на оценка е установено, че се извършва насилие.

2.3. Комисия за квалификация, съгласувано с директора планира обучения за повишаване на квалификацията на учителите и помощния персонал в областта за справяне с насилието между деца в ДГ.

3. Дейности на ниво общност

3.1. Учителите по групи съдействат на КС за издирване на родители от областта на помагащите професии, като психолози, социални работници, лекари, журналисти, спортисти, музиканти, драматурзи, художници и др., които да бъдат включени в различни инициативи на ДГ.

3.2. КС за справяне с насилието, съгласувано с директора на детската градина осигурява реални партньорства с външни за ДГ организации, служби и специалисти:

- Дирекция „Социално подпомагане“ - Отдел „Закрила на детето“
- Общинска комисия за БППМН
- МВР - Детска педагогическа стая

Процедури и алгоритъм при установено насилие между децата

Ниво на тормоз	Отговор на детската градина	Отговорни лица
Ниско нарушаване на правилата	Прекратяване - изтъкване на нарушеното правило -налагане на съответната последица	Учител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за насилие-възстановяване на щетата, преценява се дали е необходимо да се разговаря с родителите	Учител

Сериозно - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител.	Насочване към МКБППМН и полицията. ОЗД по силата на координационния механизъм; Протокол за тормоз и насилие <ul style="list-style-type: none">- среща с родителите- възстановяване на щетата- включване на децата в допълнителни програми	Координационен съвет
--	---	----------------------

РЕАКЦИИ СПРЯМО ДЕТЕ, ОБЕКТ НА НАСИЛИЕ

Работата с деца, които са обект на насилие, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

1. Важно е учителят в групата да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;

2. Погрешно е, открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстници;

3. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се остави то само да определи какво точно ще му помогне да се почувства сигурно; Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

4. Детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно, ако насилието се повтори;

5. Никога не трябва да се предлага среща между дете, жертва на насилие и неговия мъчител с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици;

6. Наблюдение на детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаряйте с него.

РЕАКЦИИ СПРЯМО ДЕТЕТО УПРАЖНИЛО ТОРМОЗ

1. Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, се прилага подходът за възстановяване на щетата или друга предварително съгласувана мярка;

2. Когато се прилага подходът за възстановяване на щетата е необходимо задължително да се уведоми директорът и родителите на детето;

3. Подходът за възстановяване на щетата се прилага, като логическо последиствие от отклоняващото се поведение, свързано с рушене на материалната база. Той се основава на принципа, че „всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена" и включва съответните действия в тази насока. Същият подход успешно може да се прилага и когато се касае за нематериални щети. Важно е преди да се прилага подходът да бъде предварително съгласуван с педагогическия екип и директора.

РЕАКЦИИ, СПРЯМО НАБЛЮДАТЕЛИТЕ

1. Да се работи с наблюдателите на това ниво, не само на нивото на превенцията, а с групата след ситуация на насилие;
2. Не се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз като всички, които са били там да видят какво се прави съгласно правилата на детската градина;
3. Изтъкват се тези, които са се намесили в защита ценностите на детската градина. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдещето;
4. Убеждение за отговори на насилието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая.
5. Насърчение за грижа спрямо тормозеното дете.

Приложение 1

Задължения на органите за закрила на централно и местно ниво и останалите ангажирани субекти по настоящия Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция

Приложение 2 А

Процедура за взаимодействие при сигнал за дете, жертва на насилие или в риск от насилие

В случай, че сигналът за насилие бъде приет от някой от визираните органи за закрила - получен от ДСП/ОЗД, ДАЗД или МВР /съгласно чл.7 от Закона за закрила на детето/, той е длъжен да уведоми за това останалите незабавно до 1 час от регистриране на сигнала, включително по телефон и факс. Сигналът се изпраща в Дирекция „Социално подпомагане” по настоящия адрес на детето / в §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето е дадено определението „Настоящ адрес на дете" е адресът, на който то детето пребивава/.

Във всеки един отдел „Закрила на детето" при Дирекция „Социално подпомагане” началникът на отдела е на разположение, като той определя определен отговорен социален работник. В отдел „Закрила на детето“ се определя отговорен социален работник, който извършва проверката на сигнала до 24-часа от постъпване на сигнала. След приключване на проверката от социалния работник, ако бъде

идентифициран риск и бъде отворен случай се изготвя доклад с резултатите от проверката, като копие от доклада и сигнала се представят на задължителните участници в мултидисциплинарния екип - представител/и на кмета на общината, района или кметството; представител на Районните управления на МВР по места - районен инспектор, или инспектор Детска педагогическа стая, или оперативен работник и др.; както и съобразно конкретния случай - Регионален център по здравеопазване; личен лекар на детето, представител на „Спешна помощ“, завеждащ отделение в лечебното заведение подало сигнала и др.; Регионален инспекторат по образованието към Министерство на образованието и науката; директор на училище, детска градина или обслужващо звено, учител, класен ръководител на детето или групов възпитател, училищен психолог (педагогически съветник) и др.; Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; районен съдия; районен прокурор; управителен орган на социална услуга - резидентен тип и други по преценка на ДСП/ОЗД (ако се издава заповед за извеждане на детето извън семейството и настаняването му в услуга - резидентен тип), ако и когато следва да се ползва такъв; специалист при доставчик на социална услуга в общността, ако и когато следва да се ползва такъв. Отговорният социален работник в рамките на 24-часа, необходими за проучването на сигнала, свиква по телефон в най-кратък срок работна среща на мултидисциплинарния екип.

Мултидисциплинарният екип на местно ниво следва да си постави единна стратегическа цел, за постигането на която следва да изготви съвместен план за действие с разписани конкретни задачи със срок за изпълнение. Всеки един от посочените по-горе участници в мултидисциплинарния екип, набелязва и предлага на останалите от екипа конкретни задачи по случая, които да изпълни, съобразно собствените си правомощия, в съответствие с нормативната уредба. Конкретните задачи за изпълнение следва да бъдат зададени така, че да може всеки участник да действа съобразно оперативната си самостоятелност, като изпълнението на конкретните дейности и задачи да бъде подкрепено от съдействието на останалите участници, в същото време това да спомогне за крайния резултат - дългосрочна цел, която трябва да гарантира в най-голяма степен интереса на засегнатото дете.

Приложение 2 Б

Процедура при кризисна интервенция

Процедурата се прилага при възникване на критично събитие и ситуация, която е много опасна или рискова, характеризира се с висока смъртност, голям брой пострадали или загинали лица, тежки травми - например акт на насилие, терористични актове, животозастрашаващи природни бедствия, автомобилна катастрофа и др., при които има висок обществен интерес и публичност. Децата, които са преживели такова критично събитие най-често са объркани, изпитват тревожност, депресия, страх, скръб, това води и до трудности при хранене и спане, недоверчивост, затваряне в себе си. Осъществяване на ранен контакт е такива деца, предотвратява формирането на система за психологическа защита от страна на жертвите /което възпрепятства усилията на външните лица да ги подкрепят за тяхното възстановяване/, облекчава техните страдания и подпомага да се преодолее събитието. Целта на тази кризисна интервенция е снижаване ефекта от кризисното събитие; намаляване влиянието на травматичния стрес; ускоряване възстановяването на нормалния ритъм на живот на децата и установяване на децата, нуждаещи се от последваща помощ.

Във всеки един отдел „Закрила на детето” при Дирекция „Социално подпомагане“ началникът на отдела е на разположение. Той уведомява ДАЗД в рамките на 1 час по телефон или факс, за организиране на *групата за кризисна интервенция*. професионалистите от тази

група, следва да окажат спешна психологическа помощ на децата при настъпилата критична ситуация.

Мултидисциплинарният екип за кризи включва дежурен полицейски служител, дежурен съдия, прокурор, дежурен лекар, социална услуга - кризисно настаняване, дежурен служител в общинската администрация, директор или класен ръководител - представители на училища. Подкрепящият трябва да окуражи детето и неговите близки да участват в конкретни дейности.

Мултидисциплинарният екип на местно ниво следва да си постави единна стратегическа цел, за постигането на която следва да изготви съвместен план за действие с разписани конкретни задачи със срок за изпълнение. Планът за действие при кризисна интервенция трябва да е съставен от краткосрочни цели и опростени действия. При кризисната интервенция е важно да бъде осигурен контакт на детето/децата с близките, приятелите, може да се разработи и училищен план за подпомагане на пострадалото дете/деца от техните връстници, който включва дейности, в които могат да изразяват своите мисли и чувства. Всеки един от участниците в мултидисциплинарния екип, набелязва и предлага на останалите от екипа конкретни задачи по случая, които да изпълни, съобразно собствените си правомощия, в съответствие с нормативната уредба.

Министерство на вътрешните работи

-Осигурява служители от РУ на МВР по настоящ адрес на детето, които да участват в мултидисциплинарните екипи на местно ниво като издава за това писмена Заповед по реда, предвиден за това, в която да са вменени задължения за действие и съдействие по настоящия координационен механизъм. В писмената Заповед следва да са посочени заместници на определените служители, които да действат в отсъствие на титулярите.

-В срок от един месец от подписването на *Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви ши в риск от насилие и при кризисна интервенция* предоставя на Регионалните дирекции за социално подпомагане всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители на всяко РУ на МВР, а ако има промяна в личния състав на тези служители - изпраща при настъпване на промяната;

-Възлага на служителите от РУ на МВР правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия съобразно компетентността си на местно ниво като представители на МВР в мултидисциплинарните екипи;

-В случаите па полицейска закрила осигурява охрана и съпровождане на засегнатите деца по настоящия координационен механизъм до местата за настаняване при настаняване от ДСП/ОЗД.

Министерство на здравеопазване

-В случаите на насилие над дете, се осигурява безплатен преглед на пострадалото дете в «Съдебна медицина», с оглед изготвяне на съдебно-медицинско удостоверение. Такъв медицински преглед се извършва задължително, когато предложението за извършването му е направено от мултидисциплинарния екип.

Министерство на образованието и науката

-В случаите, в които са възникнали бедствия, пожари, терористични действия, други извънредни обстоятелства и инциденти, при които има пострадали деца, директорите на училищата, детските градини и обслужващите звена по места да бъдат задължени, незабавно да подават първоначална информация в РУ на МВР, на кмета на населеното място и на съответните дирекции „Социално подпомагане“.

ДАЗД

- Организира и финансово обезпечава работата на групата за кризисна интервенция
- Актуализира периодично Координационния механизъм, съобразно нормативните промени, включително и тези, свързани с правомощията на органите за закрила по чл. ба. ал.3 от ЗЗД и неправителствения сектор, както и в зависимост от възникналата необходимост от придобиваната с времето практика по случаи на деца;
- Осигурява супервизии на служителите на ДСП/ОЗД, а при необходимост - и на останалите участници в мултидисциплинарните екипи;

Агенция за социално подпомагане

-Осигурява служители от ДСП/ОЗД по настоящ адрес на детето, които да участват в мултидисциплинарните екипи на местно ниво като издава за това писмена Заповед по реда, предвиден за това, в която да са вменени задължения за действие и съдействие по настоящия координационен механизъм. В писмената Заповед следва да са посочени заместници на определените служители, които да действат в отсъствие на титулярите; - Възлага на служителите от ДСП/ОЗД правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на местно ниво съобразно компетентността си като представители на АСП в мултидисциплинарните екипи;

-Осигурява методическа подкрепа на място на служителите на ОЗД/ДСП, включени в мултидисциплинарните екипи при извършване на действия по този Координационен механизъм;

-В срок от един месец от подписването на *Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция* предоставя на Областните структури на МВР всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители на всяко ДСП/ОЗД, а ако има промяна в личния състав на тези служители - изпраща при настъпване на промяната, както и известните им координати на останалите органи за закрила на местно ниво и активно действащите доставчици на социални услуги;

-Изготвят се месечни графици на социалните работници на разположение, които се предоставят на Областните структури на МВР.

Кметовете на общините:

-Осигуряват служители от подчинената им местна администрация по настоящ адрес на детето, които да участват в мултидисциплинарните екипи на местно ниво като издава за това писмена Заповед по реда, предвиден за това, в която да са вменени задължения за действие и съдействие по настоящия координационен механизъм. В писмената Заповед следва да са посочени заместници на определените служители, кои го да действат в отсъствие на титулярите;

- Възлагат на служителите от местната администрация правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на местно ниво съобразно компетентността си като представители на местната власт в мултидисциплинарните екипи;

- Следят за изпълнението на поставени задачи по реда на чл.7, ал.3 от Закона за закрила на детето от мултидисциплинарните екипи на местните структури и оказват методическа подкрепа на служителите, определени да действат в мултидисциплинарните екипи от името на кметовете;

- Съобразно ежегодните доклади за работата на мултидисциплинарните екипи и извършения анализ във връзка с него, залагат и обезпечават в общинските програми за закрила на детето допълнителни дейности в подкрепа на Координационния механизъм;

-В срок от един месец от подписването на *Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция* предоставят на Регионалните дирекции за социално подпомагане всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители от местната администрация и техните заместници, а ако има промяна в личния състав на тези служители - изпраща при настъпване на промяната, както и известните им координати на останалите органите за закрила на местно ниво и доставчиците на социални услуги;

Доставчици на социални услуги за деца:

- Осигуряват съответните специалисти с цел оказване на психологическа и/или социална подкрепа на детето, жертва на насилие;

- Предоставят своевременно съответната услуга на детето (вкл. и резидентен тип. в случай на настаняване извън семейството като мярка за закрила).

Използвани понятия:

В Допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето са дадени определенията на понятието насилие и видовете насилие:

§ 1. По смисъла на правилника:

1. **"Насилие"** над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

2. **"Физическо насилие"** е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.

3. **"Психическо насилие"** са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

4. **"Сексуално насилие"** е използването на дете за сексуално задоволяване.

5. **"Пренебрегване"** е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

В Закона за закрила на детето е дадено определението на „дете в риск“ .

§ 1 т. 11. "Дете в риск" е дете:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист;
- д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище."

В чл.2 от Закона за защита от домашно насилие е дадено определението: на

„Домашно насилие“:

Чл.2. (1) Домашно насилие е всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство.

(2) За психическо и емоционално насилие върху дете се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.

Програмата е приета на Педагогически съвет с Решение № 12 от Протокол № 1/14.09.2020 г.